ROK X

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 23

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 GRUDNIA 1935 ROKU

PRAKTYKI WAKACYJNE

Praktyki wakacyjne w r. 1935 obsadzane były w odmienny sposób, niż w ubiegłych latach. Poprzednie metody gromadzenia praktyk przez Związek Przemysłu Chemicznego i późniejszego ich rozdziału przez specjalną komisję, złożoną z przedstawicieli profesorów, przemysłowców i studentów — zostały zaniechane. Cała bowiem akcja rozwijała się pod znakiem ingerencji czynników biurokratycznych, które uznały za właściwe zająć się tą sprawą, nazywając ją nawet szumnie „przysposobieniem gospodarczem". Praktykanci mieli być koncentrowani w obozach, celem ułatwienia wspólnego mieszkania, kuchni tudzież przeprowadzania dodatkowych ćwiczeń i wykładów.

Związek Przemysłu Chemicznego, aczkolwiek od samego początku miał poważne wątpliwości, czy słuszne i celowe jest zarzucanie dotychczasowego systemu, oddawna wyprobowanego ku zadowoleniu zarówno przemysłu jak praktykantów — jednak lojalnie ustosunkował się do proponowanej akcji i nawet nie przyjmował zgłaszanych wzorem poprzednich lat praktyk, przekazując je kierownictwu „przysposobienia gospodarczego".

Po zakończeniu jednak tegorocznego eksperymentu uważaliśmy za konieczne przeprowadzenie ankiety wśród zrzeszonych przedsiębiorstw chemicznych, celem stwierdzenia:

1) czy lepszy jest od dawnego obecny sposób gromadzenia i rozdziału praktyk wakacyjnych?

2) czy celowa jest koncentracja praktykantów w specjalnych obozach?

Wszystkie odpowiedzi wypadły negatywnie zarówno na pierwsze jak na drugie zapytanie.

Najpoważniejszemi zarzutami w zakresie ingerencji czynnika biurokratycznego do sprawy praktyk wakacyjnych są fakty bądź zupełnego niewykorzystywania zgłaszanych praktyk, bądź spóźniania się praktykantów, bądź wreszcie przydzielania do chemicznych fabryk studentów, nic wspólnego z chemją nie mających. Rozporządzamy konkretnemi wiadomościami, kiedy gotowość do przeszkolenia praktykantów wykorzystano tylko w 50%-ch — czyli przysłano o połowę mniejszą ilość praktykantów, niż było zgłoszonych miejsc. Tymczasem jest rzeczą notorycznie znaną, iż ilość praktyk chemicznych jest z reguły zbyt niska w stosunku do ilości kandydatów. Karygodne jest też spóźnianie się praktykantów, którzy tłumaczą się że otrzymali zbyt późno wiadomość o przydzielonej praktyce i terminie jej rozpoczęcia. A już zupełnie nieracjonalnie wydaje się np. przydzielanie studentów elektrotechników do fabryk chemicznych.

Pod adresem obozów przysposobienia gospodarczego formułowane są liczne i zdecydowane zarzuty. Z długiego zespołu faktów, świadczących o zasadniczym błędzie w założeniu, wybieramy najdrastyczniejsze. Oto praktykanci w jednym z obozów proklamowali strajk przeciw kierownictwu obozu, demonstrując równocześnie zadowolenie pod adresem dyrekcji fabryki. Pierwszy to chyba przykład strajku praktykantów, który — niezależnie od meritum sporu — świadczy o niewłaściwem postawieniu zagadnienia. Wskazywane jest dalej złe przystosowanie regulaminu obozów do regulaminu fabrycznego, co powoduje dezorganizację w fabryce; niecałkowite wyzyskanie możliwości jakie daje praktyka fabryczna; opuszczanie zajęć sobotnich, gdyż ostatni dzień tygodnia kierownictwo obozów przeznaczyło na inne cele. Wypłacanie zarobków kierownictwu obozów, nie zaś praktykantom, daje fatalne efekty społeczne. Poprzednio bowiem niezamożni studenci przeznaczali zarobki za okres praktyki na zgromadzenie oszczędności na nadchodzący rok szkolny; obecnie zaś to źródło ekonomji wyschło, gdyż zostało pochłonięte przez obozy.

Nie bez znaczenia dla scharakteryzowania całokształtu sprawy wydaje się być okoliczność, że zapowiedziana przez prasę studencką ankieta wśród studentów na temat obozów nie została wogóle ogłoszona.

Z zespołu tych wszystkich okoliczności jasno wypływa wniosek, że zbieranie i rozdział praktyk muszą być zależne od czynników społecznych, nie zaś biurokratycznych. Należy też sądzić, że doświadczenie ubiegłego roku wykazało dowodnie inicjatorom i twórcom „przysposobienia gospodarczego", iż poprzednie metody — przynajmniej w odniesieniu do przemysłu chemicznego — były korzystniejsze i bardziej celowe.

ODEZWA STOŁECZNEGO KOMITETU ZBIÓRKI NA FUNDUSZ UCZCZENIA PAMIĘCI MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

Warszawa, w listopadzie 1935 r.

Cześć, jaką za życia otaczaliśmy Marszałka Piłsudskiego, wzrasta coraz silniej w miarę upływu czasu od Jego śmierci. Potężne dzieło Jego życia w perspektywie historji zyskuje blask coraz mocniejszy i zyskiwać go będzie nadal. To też potrzebę uczczenia nieśmiertelności pamięci Wodza Narodu w sposób, godny Jego wiekopomnych zasług, odczuwamy wszyscy głęboko.

W chwili, gdy sprawa ta wkroczyła na tory realizacji — w łącznym wysiłku wszystkich sfer społeczeństwa, zjednoczonych w Komitecie Uczczenia Pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego, nie może zabraknąć czynnego udziału sfer gospodarczych.

Zwracając się z apelem do składania ofiar na Fundusz Uczczenia Pamięci Marszałka, przekonani jesteśmy, że spełnienie tego czynu solidarności obywatelskiej będzie najzupełniej zgodne z potrzebą uczuć naszych sfer gospodarczych.

Wiadomo nam jest, że bardzo wiele osób i firm ofiarność swoją już wcześniej wykazało, apelujemy więc jedynie do tych, którzy nie zdążyli jeszcze zasilić funduszu swemi wpłatami i którzy zapytują o wysokość pożądanych składek.

Niech każdy zadeklaruje sumę, jaką mu dyktować będzie jego możność finansowa i poczucie współodpowiedzialności za samorzutną akcję społeczeństwa, a niewątpliwie uzyskamy taki fundusz, który pozwoli na uczczenie pamięci Marszałka — godne tego Wielkiego Człowieka.

Nie ograniczając w niczem ofiarności publicznej, dla orjentacji jedynie podajemy, że jako kryterjum przeciętnej wysokości składek można uważać kwotę, odpowiadającą mniej więcej 5% od sumy, wpłaconej na Pożyczkę Narodową.

Gdyby W. P. pragnęli dokonać w Ich przedsiębiorstwie łącznej zbiórki wśród pracowników, to po odpowiednie specjalne zbiorowe deklaracje należy się zwracać do którejkolwiek z podpisanych organizacyj. W organizacjach tych znajdują się także zbiorowe deklaracje dla wszystkich, którzy zamiast wypełniania indywidualnych deklaracyj, pragnęliby pomieścić swe podpisy łącznie z innymi ofiarodawcami. Przypominamy przytem, że w myśl postanowień Naczelnego Komitetu oryginały tych deklaracyj zbiorowych zostaną zebrane, oprawione w tomy i zachowane, jako objaw zbiorowej woli współczesnego pokolenia.

Organizacje Gospodarcze
Zrzeszone w Stołecznym Komitecie
Uczczenia Pamięci
Marszałka Józefa Piłsudskiego:

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Dn. 20 listopada r. b. zmarł Leonard Aronson, Dyrektor handlowy Sp. Akc. „Strem", przeżywszy lat 56. Zmarły był jednym z najwybitniejszych znawców handlu chemicznego w skali światowej. Głęboka znajomość tej dziedziny zapewniała jego opinjom powszechne uznanie i wysoki ciężar gatunkowy. We współpracy ze Związkiem Przemysłu Chemicznego, Zmarły dawał niejednokrotnie dowody głębokiego rozumienia całokształtu zagadnień gospodarczych naszego kraju.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Fabryka Chemiczna „K. Zawadzki i Ska" przystąpiła do produkcji niewyrabianych dotychczas w kraju cyjanków metali ciężkich oraz ich soli sprzężonych. Są to mianowicie cyjanki: cynku, kadmu, miedzi, rtęci, srebra i złota, ponadto zaś cyjanki sprzężone: cynkowo-potasowy, kadmowo-potasowy, miedziowo-potasowy, rtęciowo-potasowy, srebrowo-potasowy, złotowo-potasowy. Produkcja pokryć może całkowite zapotrzebowanie wewnętrzne, przeto import tych cyjanków do Polski byłby najzupełniej zbędny.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Na podstawie przeprowadzonej ankiety Związek przygotował postulaty wywozowe przemysłu chemicznego w stosunku do *Rumunji i Belgji.* Rokowania z Belgją podjęte zostaną w najbliższych dniach w Warszawie.

Rozpoczęte zostały rokowania handlowe z *Holandją.* Związek przystąpił do zbierania materjałów do rokowań handlowych z Estonją.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych („Informator Eksportowy Nr. Nr. 31, 32 i 33).

Bułgarja. Wprowadzenie bezcłowego przywozu niektórych produktów chemicznych i zamiar dalszego rozszerzenia listy tych produktów.

Danja. Nowe przepisy dotyczące przydziału dewiz.

Łotwa. Zaostrzenie przepisów dewizowych.

Persja. Projektowane podwyższenie ceł.

Urugwaj. Naftalin w stanie surowym, o ile służy do wyrobu naftalinu oczyszczonego został zaliczony do grupy surowców.

Węgry. Projektowana jest zasadnicza zmiana przepisów dewizowych, zmierzająca w kierunku ich zaostrzenia.

Na mocy rozporządzenia ogłoszonego 10 września b. r. rozszerzona została lista towarów, których wwóz wymaga pozwolenia. Nowe rozporządzenie obejmuje farby, perfumerję i różne chemikalja.

Ogłoszone zostały w „Informatorze Eksportowym" następujące raporty konsularne o: zmianie przepisów dewizowych w *Jugosławji*, przywozie ceraty i linoleum do *Maroka*, przywozie przędzy ze sztucznego jedwabiu do *Syrji*, (Nr. 32), ograniczeniu produkcji makuchów w *Holandji* (Nr.33), projekcie zmiany systemu handlu zagranicznego *w Rumunji* (Nr. 34).

Opublikowane zostało przez Państwowy Instytut Eksportowy sprawozdanie z wystawy pływającej prób i wzorów towarów polskich w portach Dalekiego Wschodu.

KRONIKA

Dn. 13 listopada r. b. odbyło się na terenie Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie posiedzenie Międzyministerjalnej Komisji Współpracy z Samorządem Gospodarczym, poświęcone sprawom przemysłu chemicznego. Szczegółowy referat, dotyczący najważniejszych doraźnych potrzeb przemysłu chemicznego, wygłosił Inż. T. Zamoyski poruszając w szczególności sprawy: zaopatrywania przemysłu chemicznego w niezbędne surowce, niepodejmowania przez Państwo działów produkcji chemicznej prowadzonych w przemyśle prywatnym, ułatwienia pionierskiej działalności eksportowej, ochrony celnej nowopowstających działów produkcji, bliższego współdziałania czynników urzędowych z przemysłem chemicznym. W zespole Komisji— przy rozważaniu zagadnień przemysłu chemicznego — zasiadali pp.: W. Martin, Dyrektor Gabinetu Ministra Skarbu, M. Kandel, Dyrektor Departamentu Przemysłowego Min. Przemysłu i Handlu, W. Jastrzębowski, Naczelnik Wydziału Państwowego Instytutu Eksportowego.

Dn. 28 listopada r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którem w poczet członków Związku przyjęto fabrykę galalitu „Zakłady Przemysłowe Bieżanów" w Bieżanowie pod Krakowem.

Zarząd zapoznał się z aktualnym stanem rokowań w zakresie traktowym oraz wysłuchał sprawozdania z bieżących prac Związku.

Dn. 14 listopoda r. b. odbyła się wycieczka prasowa do Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu. Liczny zespół dziennikarzy i publicystów, reprezentujących czasopisma stołeczne i prowincjonalne, udał się specjalnym wagonem do Tomaszowa, gdzie zapoznano się z przebiegiem produkcji sztucznego jedwabiu, sztucznych włókien ciętych i tomofanu oraz z urządzeniami społeczno-kulturalnemi na terenie Tomaszowskiej Fabryki. Doskonała organizacja i celowy sposób oprowadzania wywarł na uczestnikach wycieczki jaknajlepsze wrażenie, dając możność szczegółowej oceny doniosłości produkcji sztucznych włókien.

Dn. 5 grudnia r. b. staraniem Sekcji Przemysłowej Polskiego Towarzystwa Chemicznego odbędzie się o godz. 18-ej w Politechnice Warszawskiej (duże audytorjum chemiczne) odczyt p. Inż. Feliksa Wiślickiego p. t. „Włókno sztuczne". Program odczytu:

Zarys historji wytwarzania sztucznych włókien. Chemja celulozy jako podstawa technologji sztucznych włókien. Wytwarzanie sztucznego jedwabiu sposobami: a) kolodjonowym; b) miedziowo-amonjakalnym; c) wiskozowym; d) octanowym. Wytwarzanie sztucznych włókien ciętych. Organizacja pracy w przemyśle, wytwarzającym włókna sztuczne. Higjena i bezpieczeństwo pracy w tym przemyśle. Własności przędzy i tkanin oraz innych wyrobów z włókien sztucznych. Rozwój produkcji sztucznych włókien w świetle statystyki. Aktualne zagadnienia gospodarcze i perspektywy na przyszłość. Samowystarczalność Polski pod względem surowców włókienniczych.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W „Monitorze Polskim" Nr. 262 z dn. 15 listopada r. b. ogłoszony został pod poz. 322 okólnik Ministerstwa Skarbu w sprawie stosowania ceł konwencyjnych.

Okólnik ten wyjaśnia stosowanie konwencyjnych ceł: z umowy polsko-szwajcarskiej na środki zwilżające i preparaty dla włókiennictwa; z umowy polsko-brytyjskiej na przyśpieszacze do wulkanizacji i środki pomocnicze dla włókiennictwa. Podaje też warunki, na jakich powyższe konwencyjne stawki celne mogą być stosowane w odniesieniu do towarów, pochodzących z innych krajów niż Szwajcarja i W. Brytanja.

W „Monitorze Polskim" Nr. 265 z dn. 19 listopada r. b. ogłoszony został pod poz. 330 okólnik Min. Skarbu w sprawie stwierdzania pochodzenia i przychodzenia towarów przy odprawie celnej.

W „Monitorze Polskim" Nr. 268 z dn. 22 listopada r. b. ogłoszone zostały pod poz. 338 i 340 okólniki taryfikacyjne.

Zgodnie z brzmieniem tych okólników: wstęgi światłoczułe o długości powyżej 5 m należy clić jako wstęgi kinematograficzne, o długości poniżej 5 m — jako błony fotograficzne;

podwójne sole cyjanków, cyjananów i rodanków należy clić wg. poz. 324 taryfy celnej.

W „Monitorze Polskim" Nr. 270 z dn. 25 listopada r. b. ogłoszony został pod poz. 343 okólnik Min. Skarbu w sprawie techniki stosowania zniżek celnych i zwolnień od cła, uzależnionych od pozwoleń lub zaświadczeń.

E C H A

* Z okazji Święta Listopadowego zostały dekorowani w roku bieżącym następujące osoby, działające na terenie przemysłu chemicznego:

Inż. Marjan Piasecki, Naczelny Dyrektor fabryki „Boruta" w Zgierzu, Dr. Jan Namysłowski, Dyrektor techniczny fabryki „Oswag" w Łaziskach Górnych, Dr. Jan Piotrowski, Dyrektor fabryki „Stomil" w Poznaniu — Złotym Krzyżem Zasługi.

Inż. Tadeusz Zamoyski — Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

ORJENTACYJNE CENY NIEKTÓRYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

	Cena zł.
Aceton	350.—
Spirytus drzew. techniczny 90/98	160.—
Alkohol metylowy czysty 99/100	240.—
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1.53
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1.25
Azotan amonu	100.—
Azotyn sodowy	120.—
Benzol czysty	92.—
Benzol handlowy 90%	84.50
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13.50
* Boraks	90—100.—
Chloran potasu	180.—
Chlor ciekły	115.—
Chlorek cynku 50° Bé	30.—
* Chlorek wapna bielący	30.60
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22.—
Chlorobenzol	165.—
Chloroform czysty	800.—
„ „pro narcosi"	1.800.—
Dwuwęglan sodowy	38.—
Eter siarkowy	450.—
Fenol czysty	220.—
Formalina 40%	180.—
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	240.—
* „ techniczna 85/88%	180.—
Karbolineum	20.50
Krezol czysty	95.—
Klej kostny	230.—
Klej skórny	250.—
Kwas azotowy tech. 36°Bé za 100% HNO_3	95.—
Kwas cytrynowy zwykły	460.—
Kwas mrówkowy 80%	235.—
Kwas winowy zwykły	520.—
Kwas siarkowy 60° Bé	5.00
Kwas solny 19°/21° Bé	9.50
„ octowy techn. 30%	85.—
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	15.—
„ rogowa 13/14% N_2	35.—
* Naftalin czysty w łuskach	46.—
Octan amylu	470.—
Octan metylu	330.—
Octan sodu	120.—
„ ołowiu	180.—
Oleina	185.—
Oleum 20%	15.—
Olej lniany	145.—
* Potaż kalcynowany 90/95%	120.—
* Potaż żrący topiony 88/92%	140.—
Saletra amonowa	100.—
Saletra potasowa	130.—
* Saletra sodowa 15,5% N_2	28.10
* Salmjak raf.	120.—
Siarczan amonu	23 30
* Siarczan miedzi	55.—
* Siarczek sodu 60/62%	64.—
Smoła preparowana	15.—
Soda amonjakalna 98%	22.50
* „ kaustyczna 97,5%	54.—
Sól glauberska krystaliczna	7.00
Sól Seignette'a (aptek)	420.—
Stearyna	170.—
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10.75
Toluol czysty	110.—
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. +25% NH_3	60.—
Żelatyna techn.	450.—

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.